

Danske polarforskere er blandt de bedste

Af Anne Olsen

Bertel Haarder, forskningens minister, åbnede Dansk Polarcenters forskermøde med den mest uforbeholdne ros til danske polarforskere: »Inden for polarforskningen tror jeg godt, jeg tør sige, at vi hører til de bedste i Europa – ja, i verden, og nogle af disse fremragende videnskabsmænd sidder her i salen. Danmark har en lang og fin forskningstradition på dette område, så der er noget at bygge videre på og et ansvar at leve op til«.

Forskermødet, som samlede ca. 180 deltagere, foregik på Borups Højskole i København den 12. november. Ligesom i 1991 var det et heldagsmøde, der sluttede med en fælles middag. Emnet for årets møde var den »Strategi- og Handlingsplan 1993-97«, som Kommissionen for Videnskabelige Undersøgelser i Grønland havde udsendt en månedstid forinden.

De indbudte gæster var: undervisningsminister Bertel Haarder, medlem af Forskningspolitisk Råd Dorte Olsen, landsstyremedlem for kultur, uddannelse og forskning Marianne Jensen og formand for Folketingets forsknings-

udvalg Kjeld Rahbæk Møller. Ove Rosing Olsen, landsstyremedlem for sundhed og miljø, industri og handel, måtte melde afbud. Gæsterne var blevet bedt om at vurdere og kommentere Kommissionens strategiplan, og Bertel Haarders meget positive indledning vakte forhåbninger om, at handling vil følge ord.

Strategiplanens budget: 21 mio. kr.

Kommissionen for Videnskabelige Undersøgelser i Grønland (KVUG) har i de sidste 10 år kunnet uddele ca. 2,4 mio. kr. om året i støtte til forskningsprojekter. Efterhånden forslår disse penge ingen steder. Priserne er steget, omkostningerne ved at forske i de arktiske egne er specielt høje, og behovet for støtte vokser i takt med nedskærin-

Anne Olsen, født 1947. Cand.mag. i dansk og historie samt journalist, informationsmedarbejder ved Dansk Polarcenter. Tidligere ansættelser: Magisterbladet 1980-87, dagbladet Information 1987-90. Adresse: Dansk Polarcenter, Strandgade 100 H, 1401 København K. Tlf. 32 88 01 00.

Bertel Haarder var fuld af lovord om dansk polarforskning. (Foto: Peter Olsen).

gerne på de højere lærestalter og sektorforskningsinstitutionerne.

Med disse sparsomme bevillinger har Kommissionen ikke kunnet følge en bestemt strategi i sin tildeling af forskningsstøtte. KVUG har hverken haft midler til at sikre kontinuitet eller fornyelse i polarforskningen, sådan som det ellers har været formålet siden nedsettelsen af Kommissionen i 1878.

Derfor udarbejdede KVUG »Strategi og Handlingsplan 1993-97«. Heri foreslås det at øge bevillingen til 21 mio. kr. pr. år i planperiodens første to år, og derefter 20 mio. kr. om året. Planen er en revurdering af polarforskningens betydning og muligheder, og på dette grundlag prioriteres følgende indsatsområder: 1) Globalt miljø, 2) Arktiske

naturressourcer og 3) Arktisk samfundsudvikling. På disse områder foregår der forskning af international standard, og en stor del af den dansk/grønlandske forskning knytter sig til internationale forskningsprogrammer. Endelig lægges der vægt på at prioritere forskning, der kan styrke den grønlandske samfunds- og erhvervsudvikling.

Det understreges i strategiplanen, at KVUG forudsætter uændret støtte til forskningsrådene og uændret forskningsaktivitet inden for sektorforskningen.

KVUG på linje med forskningsrådene

Såvel Bertel Haarder som Dorthe Olesen fra Forskningspolitisk Råd beklagede, at KVUG's strategiplan var udkom-

Eigil Knuth is still going strong – han hyldede Robert Peary i et foredrag om opdagelsen af Peary Land. (Foto: Peter Olsen).

met nogen tid efter de seks forskningsråds planer. Men selv om midlerne til forskningsrådene var fordelt på nuværende tidspunkt, var strategiplanen sendt til udtalelse i Forskningspolitisk Råd med henblik på en ny fordelingsrunde i 1994. Begge udtalte sig meget imødekommende om både strategiplan og polarforskning, men uden at give konkrete løfter. Bertel Haarder lovede dog at arbejde for, at polarforskningen blev inddraget mere eksplicit i EF's forskningsprogrammer.

Kjeld Rahbæk Møller mente ikke, at en opprioritering af Kommissionens bevilling skulle ske på forskningsrådenes bekostning. Han ville gerne arbejde for en væsentlig forøgelse af støtten til polarforskning, uden at det gik ud over andre områder.

»Det er en flot, ambitiøs, men alligevel ikke urealistisk strategiplan«, sagde Marianne Jensen, som netop har fået

forskningen knyttet til sit landsstyreområde. Hun var enig i den prioritering, der er foretaget i planen, og det glædede hende især, at der lægges vægt på at inddrage grønlænderne som forskere, og ikke bare som objekter for forskningen. I Grønland skal man netop nu i gang med at skabe et overblik over forskningen med henblik på at prioritere interesseområderne.

Indsatsområder

Efter gæsternes indlæg og et foredrag af Eigil Knuth om opdagelsen af Peary Land gennemgik medlemmer af Kommissionen strategiplanens indsatsområder. Det fremgik, at der især er mangel på bevillinger og faste forskerstillinger på områderne arktisk samfundsforskning og arktisk kulturhistorisk forskning. Som situationen er, kan kun etableringen af forskernetværk forbedre forholdene en smule.